

**ועדה לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-
1976**

7.3.2019

לכבוד
ח"כ בנימין נתניהו
ראש הממשלה ושר הבריאות

בענין:

פרופ' איתמר גרוטו, המשנה למנכ"ל משרד הבריאות ע"י ב"כ, עוה"ד ישראל וינברגר,
מהלכה המשפטית, משרד הבריאות, ירושלים

הקובל

נגד

ד"ר יואל דוד קסלר, רופא מורשה ע"י ב"כ עורכת הדין טליה רם

הנקבל

**דין וחשבון לפי סעיף 44 לפקודת הרופאים [נוסח חדש],
התשל"ז – 1976**

1. הקובלנה –

ביום 4.10.2018 הגיש פרופ' ארנון אפק, המשנה למנהל הכללי של משרד הבריאות, קובלנה נגד ד"ר יואל דוד קסלר, רופא מורשה (להלן – **הנקבל**), על כי גילה התנהגות שאינה הולמת רופא מורשה כאמור בסעיפים 41(1) ו- (5) לפקודת הרופאים [נוסח חדש] תשל"ז - 1976 (להלן: **הפקודה**).

יצוין כי, לבקשת ב"כ הקובל, נמחקה מכתב הקובלנה האשמה לפי סעיף 41(5) שבפקודה שיוחסה לנקבל בכתב הקובלנה המקורי. לכתב הקובלנה, כפי שתוקן כאמור, ייקרא להלן – **הקובלנה**.

2. על העומד ברקע הקובלנה –

2.1. מהקובלנה, מכתב אישום שהוגש כנגד הנקבל ומגזר הדין שניתן על ידי בית משפט השלום בירושלים בת.פ. 3542-07-17, עולה כי:

הנקבל שפעל כרופא מתנדב במרכז החירום הרפואי ביישוב אפרת (להלן – **מרכז החירום**) נכנס, במהלך כשבועיים עובר ליום 4.9.2016, למחסן במרכז החירום ונטל מהכספת שבמחסן, 50 אמפולות של תרופה מסוג "fentanyl" וכן מדבקה לשיכוך כאבים מסוג "fenta 100", ששווין מוערך בכ- 300 ש" (להלן – **התרופות**). המדובר בתרופות המכילות סמים אופיאטים ובמדבקות משככות כאבים.

הנקבל השתמש בתרופות הנ"ל, בלא שניתן לו מרשם רופא.

בעקבות זאת הוגש נגד הנקבל, ביום 13.6.2017, כתב אישום (בתיק 3642-07-17 בבית משפט השלום בירושלים) וביום 18.1.2018 הורשע הנקבל, נוכח הודאתו בכתב האישום, בגניבה - עבירה לפי סעיף 84 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

בית המשפט אישר, ביום 5.7.2018, הסכם בין המדינה והנקבל, ביטל בהתאמה להסכם את הרשעת הנקבל וגזר עליו עונש של 400 שעות שירות לתועלת הציבור. עוד קבע בית המשפט כי הנקבל יחתום על התחייבות בסכום של 2,000 ₪ שלא לעבור על אותה עבירה במשך שנה מיום גזר הדין.

2.2. מדברי ב"כ הנקבל ומתסקיר קצין מבחן, שנערך בהתאם להחלטת בית המשפט בהליך הפלילי, עולה כי:

הנקבל, שפעל כרופא מתנדב במרכז החירום במשך כ-10 שנים, לקח את התרופות ממחסן מרכז החירום, בתקופה שבה הוא היה נתון, בדיכאון ובהתמכרות למשככי כאבים, עקב צירוף נסיבות. בתאונת דרכים, שאירעה ביום 23.1.2014, נפגע הנקבל בגבו, בברך ימין ובאפו, הוא סבל מכאבים עזים משבר של חוליה בגבו שהחמיר בעקבות התאונה, ובהמשך, בחודש מרץ 2015, הוא גם נזקק לניתוח באפו. הנקבל טופל במשככי כאבים, שהביאוהו, במשך הזמן, לידי התמכרות והרופא שטיפל בנקבל, הפחית בהדרגה את מינון משככי הכאבים שהותוו לנקבל. הנקבל התקשה להתמודד עם ההפחתה במינון משככי הכאבים, כאשר במקביל לכך הוא סבל מדכאון בעקבות הגירויים של הוריו.

ב"כ הנקבל הגישה מרשמים לתרופות שהותוו לנקבל, הכוללים משככי כאבים, מיום 20.1.2014, 3.3.2014, 16.2.2015, 8.3.2015.

בעקבות חשיפת הגניבה, הנקבל הפסיק את עבודתו הקלינית הן במרפאתו הפרטית והן כמתנדב, והוא פנה לטיפול אצל פסיכיאטר ואצל עובדת סוציאלית המתמחה בטיפול בהתמכרויות, טיפול שהנקבל ממשיך בו עד היום. הנקבל גם מבצע, במסגרת שירות המבחן, בדיקות מעקב אחר המצאות שרידי סם בשתן, שנמצאו תקינות.

3. הוועדה וההליך שהתקיים בפניה -

3.1. אנו הח"מ מוננו על ידך לדון בקובלנה לפי הוראות סעיף 44 לפקודה, ביום 15.11.2018 (להלן – הוועדה).

3.2. הדיון בקובלנה התקיים ביום 30.1.2019, בנוכחות הנקבל ובאי כח הצדדים.

3.3. הנקבל הודה במיוחס לו בקובלנה. בעקבות זאת החליטה הוועדה להרשיע את הנקבל בהתנהגות שאינה הולמת רופא מורשה לפי סעיף 41(1) לפקודה ובאי כח הצדדים טענו לעניין אמצעי המשמעת הראוי, בנסיבות העניין.

4. טענות ב"כ הצדדים לעניין אמצעי המשמעת -

4.1. ב"כ הקובל טען כי אמצעי המשמעת הראוי בנסיבות העניין יהא בהתלית רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה למשך שנה עד שנה וחצי. זאת גם בהתחשב בנסיבות לקולא ובכך שמאז האירועים נשוא הקובלנה הנקבל נמנע למעסוק ברפואה ובדיקות מעקב מצביעות על כך שאינו צורך עוד תרופות נרקוטיות. ב"כ הקובל עמד על האמור להלן:

(א) העובדה שהנקבל לקח את התרופות לצורך שימוש עצמי, יכולה להוות נסיבה לקולה אך בה בעת גם נסיבה לחומרה, בשל החשיבות שבהרתעה מפני חזרה על המעשה.

(ב) התכלית העיקרית של הדין המשמעתי והענישה המשמעתי, כעולה מהפסיקה. ב"כ הקובל הפנה לאמור בפסקי הדין בעניין כתב¹ וברוכין², שעניינם בעבירות

¹ עש"מ 5282/98 מדינת ישראל נ' כתב, פ"ד נב(5), 87, 95

² עש"מ 1928 מדינת ישראל נ' ברוכין, פ"ד נד(3), 694, 705

משמעת שלפי חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963 וכן לפסק הדין בעניין ד"ר אדגר סבין³.

(ג) בעבודתו הנוכחית אין לנקבל קשר עם מטופלים ואולם יש לתת את הדעת לכך שהוא יכול לשוב לעבודה קלינית.

(ד) אמצעי משמעת שננקטו במקרים דומים –

(1) החלטה שניתנה בשנת 1996 בעניינו של אח סעודי אלכסנדר שיינט, שרישיונו הותלה למשך 5 שנים. שם דובר במי שנוקק למשככי כאבים על מנת להמשיך ולהתפרנס, אשר גנב 24 אמפולות של סם מסוכן פטידין, משני בתי חולים, ועל מנת להסוות את הגניבה הסיר תווית זיהוי מתרופה אחרת והדביק במקומה את תווית הזיהוי של התרופות שגנב. ב"כ הקובל הוסיף, כי אף שמדובר במקרה דומה למקרה הנדון כאן, אין מקום להתלות את רישיונו של הנקבל לתקופה זהה לזו שעליה הוחלט בעניינו של האח אלכסנדר שיינט. זאת בהתחשב בכך ששם דובר בנסיבות חמורות מאלה שבמקרה זה – במקרה האח שיינט דובר בגניבה משני מקומות עבודה מה גם שהדבקת תווית הזיהוי של התרופות שנגנבו על אריזה של תרופה שונה עשויה היתה לסכן את הציבור.

(2) החלטה שניתנה בשנת 2017 בעניינה של האחיות עווידה הנא, שרישיונה לעסוק ברפואה הותלה למשך שנה. שם דובר במי שגנבה מבית החולים שבו עבדה והעבירה לאחר, תרופות מסוג קטמין. המדובר בסם נרקוטי שהשימוש בו מצומצם עקב תופעות לוואי והשימוש בו, שלא בהתאם להוראת רופא, עלולה להיות מסוכנת.

ב"כ הקובל הוסיף וטען שאף אם בשני המקרים האמורים מדובר בעבירות שנסיבותיהן חמורות מאלה שבמקרה זה, יש לתת את הדעת לכך שכרופא מוטלת על הנקבל אחריות כבדה יותר מהאחריות המוטלת על הצוות הסיעודי.

4.2. ב"כ הנקבל טענה כי בנסיבות העניין לא יהא זה ראוי להתלות את רישיונו של הנקבל לעסוק ברפואה, ועמדה על האמור להלן:

(א) המעשים נשוא הקובלנה בוצעו שעה שהנקבל היה נתון במשבר, הן עקב טיפול ממושך במשככי כאבים שהביאו לידי להתמכרות והן עקב הגרושים של הוריו.

(ב) מיד לאחר שהגניבה נחשפה, בחודש ספטמבר 2016, הנקבל הודה בפני מנהל מרכז החירום על מעשיו, הביע חרטה, והפסיק באופן מיידי ביוזמתו את עבודתו הקלינית, הן במרכז החירום והן במרפאה הפרטית, שם טיפל במבוטחים של שתי קופות חולים כרופא עצמאי.

(ג) מאז שהנקבל חדל לעבוד כרופא הוא עובד בחברת התרופות טבע, שם הוא עוסק בבקרה על ניסויים קליניים, עבודה המבוצעת ללא קשר לתרופות או למטופלים. הנקבל מייחס חשיבות רבה להמשך העבודה בטבע, המהווה מבחינתו נדבך משמעותי בהליך השיקום. עקב הצמצומים בטבע, מקום העבודה של הנקבל עבר מירושלים לנתניה, ועל מנת לשמור על מקום עבודתו, הוא נוסע, מידי יום, מביתו לנתניה. רישיון תקף לעסוק ברפואה מהווה תנאי מדרישות התפקיד שהנקבל ממלא, לפיכך התלית הרישיון תביא קרוב לוודאי לפיטוריו.

(ד) הנקבל מקיים את ההתחייבות שנטל על עצמו ואינו עוסק ברפואה קלינית מאז חודש ספטמבר 2016. זאת אף שביום 18.1.2017, הוא עמד בפני ועדה רפואית שמונתה על ידי מנכ"ל משרד הבריאות, אשר בהתאם להמלצתה הוחלט כי מבחינה פסיכיאטרית ניתן לאפשר לו לעסוק ברפואה ללא הגבלה. זאת כפי שעולה ממכתבו, מיום 6.3.2018, של מנהל האגף לרישוי מקצועות רפואיים (שהוגש לוועדה וסומן נ/1).

(ה) בדיקות מעקב אחר המצאות שרידי סם בשתן, המבוצעות במסגרת שירות המבחן, מלמדות על כך שהנקבל נגמל משימוש במשככי כאבים. 400 שעות

³ עא 50/91 ד"ר אדגר סבין נ' שר הבריאות, פ"ד מז(1), 27, 37

השל"צ שנגזרו על הנקבל מבוצעות בהיקף של 3.5 שעות בשבוע ויש להניח לפיכך שתקופת המבחן, שבמהלכה הנקבל יהיה נתון לפיקוחו של שירות המבחן, תוארך בהתאמה לתקופה ממושכת.

(ו) הנקבל אב לחמישה ילדים, שהבכור שבהם בכיתה י"ב ואשתו עובדת במשרה חלקית בלבד. בנו הבכור של הנקבל מועמד לשרת ביחידה 8200 או מקבילה לה, והתלית רישיונו של הנקבל לעסוק ברפואה עלולה לפגוע גם בסיכויו של הבן להתקבל ליחידה כאמור.

(ז) התביעה בהליך הפלילי הכירה בכך שמדובר במקרה ייחודי ולפיכך יזמה, כצעד יוצא דופן, הסכמה לביטול ההרשעה. ראוי שנסיונות העניין המיוחדות, יילקחו בחשבון בקביעת אמצעי המשמעת, גם לאור תיקון 113 לחוק העונשין המכיר בחשיבות הנסיבות האישיות של הנאשם ובשיקומו, במסגרת השיקולים בגזירת העונש.

(ח) אף שמדובר בדין המשמעת, אין להתעלם מנסיבות העניין המיוחדות ומנסיבותיו האישיות של הנקבל, כפי שגם עולה מפסק הדין בעניין סבין, שב"כ הקובל הסתמך על האמור בו (ראה לעיל בהערת שוליים מס' 6), שלפיו לצד השיקול העיקרי, שיש להביא בחשבון בקביעת הענישה בדין המשמעת, יש מקום להביא בחשבון גם את נסיבותיו האישיות של הרופא. מה גם שבמקרה זה מדובר בנסיבות מיוחדות שראוי לתת להם משקל ממשי.

(ט) כך גם ראוי לתת את הדעת לשיקולים לקולא בהחלטה שניתנה, ביום 15.1.2017, בעניינו של ד"ר ש.ש. שם ראו בהודאה, בחרטה, בעובדה שד"ר ש.ש. נמצא בטיפול פסיכיאטרי ובמצב הנפשי הקשה בזמן ביצוע המעשים, כנסיבות מקילות.

(י) המדובר במעשים שאינם קשורים לעבודתו של הנקבל כרופא.

(כ) הנקבל פעל במשך שנים כרופא מתנדב, הן במרכז החירום ובמקביל גם בארגון "הצלה" וזכה להערכה רבה על מסירותו לחולים ואנושיותו יוצאת דופן בפעילותו ההתנדבותית, שבמהלכה, הוא היה מוכן, בכל רגע נתון, לעצור את עיסוקיו ולהושיט יד לזולת ללא תמורה. זאת, כפי שעולה ממכתבו, מיום 26.9.2017 של ד"ר יצחק גליק, המנהל הרפואי של מרכז החירום. הנקבל פועל כמתנדב גם כיום, והוא משמש כמרצה ומנחה סדנאות בנושאי בריאות במסגרת מרכז הוותיקים באפרת, כעולה ממכתבה, מיום 28.1.2019, של דליה אורלב מנהלת המרכז.

4.3. מדברי הנקבל עלה כי הוא מודע לחומרת מעשיו, ולכך שהוא נכשל בתקופה שבה הוא היה נתון בקשיים. הנקבל עמד על כך שהוא לא יכול לשנות את מה שקרה, ואולם בעקבות זאת עושה על מנת לשנות את חייו בכל דרך אפשרית. הנקבל ציין שהוא לא צורך יותר תרופות נרקוטיות, כי הוא הפסיק לעבוד ברפואה קלינית, כי הוא מרוצה מעבודתו הנוכחית ומאמין שבכך הוא עוזר לחולים, אלא שהוא חושש שהתלית רישיונו לעסוק ברפואה, תביא לפיטוריו.

4.4. אשת הנקבל, שדברה בהתרגשות רבה על סף דמעות, הוסיפה כי הנקבל לקח אחריות מלאה על מעשיו, כי הוא מתייחס לטיפול בהתמכרות ברצינות רבה ומתמיד בו, הוא מאזין להרצאות וקורא אין סוף ספרים בנושא ההתמכרות, והוא שינה את אורח חייו ואת אורח חיי המשפחה. לדבריה אנשים פונים לנקבל ומתחננים לטיפולו והוא מסרב, לאור התחייבותו שלא לעסוק ברפואה קלינית. אשת הנקבל הוסיפה שהנקבל עושה כל שניתן ומשתמש בכל אמצעי על מנת לקיים אורח חיים אחראי וכן כי בהיותה אם לחמישה ילדים, היא עצמה לא יכולה לעבוד אלא במשרה חלקית.

5. דיון והמלצה -

התנהלות הנקבל שברקע הקובלנה חמורה וודאי שאינה מתיישבת עם הנדרש והמצופה מרופא. כך הוא לגבי עצם העובדה שהנקבל לקח את התרופות ממרכז החירום - בנסיבות בהן לא מדובר בעבירת רכוש בלבד, אלא גם במעילה באימון שנתן בו הממונה עליו במרכז החירום, מה גם שמדובר בתרופות המחייבות מרשם רופא. זאת ועוד, התרופות נלקחו על מנת שישמשו את הנקבל עצמו ובכך אמנם שונה מקרה זה ממקרים דומים בהם נגנבו תרופות על מנת שיועברו לאחרים ובכך גם היה בכך כדי להביא לסיכון הציבור.

ואולם, חזקה על הנקבל שכרופא הוא מודע היטב למשמעות הנלווית לשימוש בתרופות מרשם בכלל ותרופות אופיאטיות בפרט, בלא שאלה הותוו לו על ידי רופא מטפל, מה גם שבנסיבות העניין מדובר למעשה בשימוש בניגוד להוראות הרופא המטפל, אשר בכוונת מכוון הפחית את כמות התרופות שהותוו לנקבל, במטרה לגמול אותו מהמשך השימוש בהן. ומעבר לכל אלה, מדובר ברופא שפעל כאמור, שעה שהוא ממשיך לעסוק ברפואה קלינית וחזקה עליו שהוא גם מודע להשלכה שעשויה להיות לצריכה של התרופות על עבודתו כמטפל ולסיכון האפשרי של מטופליו שעה שהוא נתון להשפעתן.

התנהלות כאמור מחייבת, על פניה, ענישה משמעתית משמעותית ומרתיעה הן כלפי הנקבל והן כזו המעבירה מסר ברור לציבור בכלל ולציבור הרופאים בפרט.

במאמר מוסגר נבהיר כי איננו סבורים שיש לראות בעובדה שהמעשים בוצעו שלא במסגרת עבודתו של הנקבל כרופא, כנסיבה מקילה, כטענת ב"כ הנקבל. די אם נזכיר את שנאמר, לעניין זה, בפסק הדין בעניין יעקב דימנט⁴. שם עמד בית המשפט על כך שממי שעוסק במקצועות הרפואה, נדרשת רמת התנהגות מיוחדת וקפדנית, כאשר התנאי הראשון לקבלת הרשיון לעסוק ברפואה, לפי הוראות סעיף 4 לפקודה, הוא היות מבקש הרשיון, אדם הגון, וכי דרישה מהותית זו צריך שתתקיים לגבי רופא בכלל ולא רק במהלך העיסוק ברפואה. כפי שנאמר שם: **"התנהגות שאינה הולמת" בפקודה שלנו אינו מוגבל לתחום הצר של העיסוק המקצועי, אלא כולל גם התנהגות בלתי מוסרית, שאינה יאה לעוסק ברפואה.**" ובהמשך נאמר: **"אין כל הכרח, שהמעשה יתבצע דווקא במהלך העיסוק ברפואה, כדי שניתן יהיה לראות בו התנהגות בלתי הולמת רופא מורשה."**

ב"כ הנקבל טענה כאמור, כי ראוי שלתיקון מס' 113 לחוק העונשין, המכיר בחשיבות הנסיבות האישיות של הנאשם ושיקומו במסגרת השיקולים בגזירת העונש, תהא השלכה גם בהליך המשמעת וכן ראוי לתת לנסיבות העניין המיוחדות שבמקרה זה משקל מיוחד.

כפי שטען ב"כ הקובל, תכליתו של הדין המשמעת שונה מתכליתו של הדין הפלילי ומשכך יעודו העיקרי של אמצעי המשמעת הוא לשמש כאמצעי מניעה להבטיח שרופא שסרח לא יחזור על מעשיו ולא יסכן את הציבור (ראה לעיל פסיקה בנושא זה שהובאה על ידי ב"כ הקובל), וכן למנוע פגיעה בתפקוד המערכת הרפואית ובאמון הציבור בה וברופאים. לפיכך בהחלטה על אמצעי המשמעת הראוי, הנסיבות האישיות, אם בכלל, צריך שיתפשו מקום משני, והשיקול העיקרי צריך שיהא ההגנה על האנטרס שיש לציבור בשמירה על רמתו וכבודו של מקצוע הרפואה ועל אמון הציבור ברופאים.

ואולם, משבאים להמליץ על הענישה המשמעתית הראויה, במקרה זה, לא ניתן להתעלם מכך שמדובר בנסיבות מיוחדות וחריגות שגם עמדו ברקע החלטתו של בית המשפט לאמץ את ההסכם שבין הנקבל והמדינה, ולבטל את הרשעת הנקבל.

מעשי הנקבל שבשלם הוגשה הקובלנה נעשו שעה שהנקבל היה נתון במשבר. הוא סבל מהתמכרות למשככי כאבים, בעקבות טיפול ממושך במשככי כאבים בהתאם להתוויה רפואית, כשהוא מתקשה להתמודד עם הפחתה במינון משככי הכאבים שהותוותה לו על ידי הרופא שטיפל בו, וכאשר במקביל לכך הוא סבל מתסמינים של דיכאון עקב משבר משפחתי.

הנקבל הודה במעשים, מיד לאחר שמעשה הגניבה התגלה, כאשר מתסקיר המבחן ומדבריו בהליך זה, עולה בבירור שהנקבל עבר אז טלטלה עזה שהביא לשינוי מהותי של אורחות חייו, כי הוא מכיר בחומרת מעשיו ומכה על חטא, כי הוא הפנים את הלקח ועושה כל שניתן וכל מאמץ על מנת לשנות את אורחות חייו ולמנוע חזרה לתלות במשככי כאבים.

הנקבל הפסיק מיוזמתו לעבוד כרופא, הן כמתנדב והן במרפאה הפרטית שבה עבד עד אז, והשתלב בעבודה שבה אין לו קשר למטופלים או לתרופות. זאת אף שבהתאם להמלצתה של ועדה רפואית, נקבע כי הוא כשיר לעבוד כרופא ללא הגבלה. במקביל לכך הנקבל גם החל בטיפול אצל פסיכיאטר ואצל מטפלת בתחום ההתמכרויות, טיפול שהוא מתמיד בו גם כיום. זאת ועוד, ממבדיקות מעקב המבוצעות במסגרת השל"צ עולה שהנקבל אכן חדל ליטול תרופות נרקוטיות, כאשר לאור היקף שעות השירות במסגרת השל"צ, הנקבל אמור להיות במעקב כאמור, במשך תקופה ממושכת.

עוד יש להזכיר שלנקבל עבר נקי, כי מדובר ברופא שפעל גם כמתנדב וזכה להערכה רבה על עבודתו ומסירותו למטופליו, וכן שהוא מקדיש גם כיום מזמנו לפעילות התנדבותית כמרצה.

⁴ ע"א 224/79 יעקב דימנט נ' שר הבריאות, פד"י לה (2), 424.

לאחר ששקלנו את כל אלה, הגענו למסקנה שלא ניתן להמנע מהתלית רשיונו של הנקבל. יחד עם זאת אנו סבורים, שבנסיבות העניין המיוחדות כאמור לעיל, ראוי שההתלית תהיה לתקופה קצרה ביותר.

בסיכום –

לאור כל האמור לעיל אנו ממליצים בפניך כי תתלה את רשיונו של הנקבל לעסוק ברפואה למשך חדשיים.

פרופ' בועז עמיחי
נציג
ההסתדרות הרפואית

רות הורן, עו"ד
נציגת
היועץ המשפטי לממשלה

ד"ר יוסי בר
יו"ר הוועדה